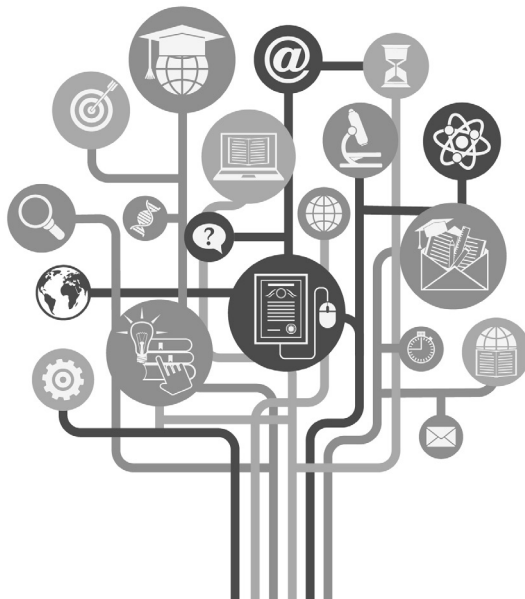

ผลกระทบจากการยึดอำนาจของ คสช. ที่มีต่อการนำเสนอ
ข่าวสารของสื่อมวลชนท้องถิ่นภาคตะวันออก

The Impacts of the Seizure of Power by NCPO on News
Presentation of Local Media in the Eastern Region of Thailand

ทรงยศ บัวเฟื่อน

Songyot Buaphuen

ผลกระทบจากการยึดอำนาจของ คสช. ที่มีต่อการนำเสนอข่าวสาร ของสื่อมวลชนท้องถิ่นภาคตะวันออก

The Impacts of the Seizure of Power by NCPO on News Presentation
of Local Media in the Eastern Region of Thailand

ทรงยศ บัวเพื่อน¹

Songyot Buaphuen

¹ภาควิชานิเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ชลบุรี 20130 ประเทศไทย

Department of Communication Arts, Faculty of Humanity and Social Sciences,
Burapha University, Chonburi, 20130 Thailand email : Songyot_b@yahoo.com

Received : October 17, 2022 Revised : May 19, 2023 Accepted : May 24, 2023

บทคัดย่อ

การศึกษานี้เรื่อง “ผลกระทบจากการยึดอำนาจของ คสช. ที่มีต่อการนำเสนอข่าวสารของสื่อมวลชนท้องถิ่นในภาคตะวันออก” เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Study) ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ (Key Informants) ซึ่งเป็นเจ้าของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในภาคตะวันออก ในประเด็นผลจากยึดอำนาจของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ที่มีต่อการนำเสนอข่าวสารของสื่อมวลชนท้องถิ่นภาคตะวันออก ผลการศึกษาแบ่งเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่หนึ่ง ผลกระทบต่อการนำเสนอข่าวนักการเมืองในท้องถิ่น ได้แก่ สื่อมวลชนนำเสนอข่าวนักการเมืองท้องถิ่นได้น้อยมาก นักการเมืองท้องถิ่นพ้นจากตำแหน่งทางการเมือง และ นักการเมืองท้องถิ่นงดทำกิจกรรมทางการเมือง ส่วนที่สอง ผลกระทบต่อสื่อมวลชนท้องถิ่น ได้แก่ สื่อมวลชนทำงานยากลำบากมากขึ้น และ สื่อมวลชนท้องถิ่นลดบทบาทของตนเอง ส่วนที่สาม ผลกระทบต่อการนำเสนอความคืบหน้าของโครงการในท้องถิ่น ได้แก่ รัฐประหารทำให้โครงการในท้องถิ่นหยุดชะงัก รัฐประหารทำให้ระบบเศรษฐกิจชะงัก และ สื่อมวลชนท้องถิ่นหันมารายงานข่าวความเดือดร้อนของประชาชน

คำสำคัญ : การยึดอำนาจ; สื่อมวลชนท้องถิ่น; คณะรักษาความสงบแห่งชาติ

Abstract

The study on “The Impacts of the Seizure of Power by NCPO on News Presentation of Local Media in the Eastern Region of Thailand” was a qualitative study using in-depth interviews with the local Media in the eastern region of Thailand as key informants. These people were interviewed about political news reporting during the National Council for Peace and Order (NCPO) administration. The results involved political news reporting in a local level which covered 3 topics including 1) less coverage of local politicians by local media. 2) impacts on news presentation about local politicians who retired from offices and the local politicians who refrained from political activities 3) impacts on local reporters – they had to work harder and refrain their mass media roles 3) impacts on the presentation of the local project progress reports - the Coup d’ état halted the local projects, slowed the economy and forced local media to cover news of people’s complaints.

Keywords: Seizure of Power; Local Media; Eastern Region.

บทนำ

เลอภพ โสรัตน์, (2556: 1) ระบุว่า สื่อมวลชนท้องถิ่นแสดงบทบาทให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชน เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารจากรัฐไปสู่ประชาชนในท้องถิ่น ในขณะที่เดียวกันสื่อมวลชนท้องถิ่นได้นำเสนอความทุกข์ร้อนจากประชาชนให้ผู้บริหารหน่วยงานรัฐในท้องถิ่นได้รับรู้ และนำความคิดเห็นในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นเสนอต่อประชาชนในเป็นระยะ ทั้งนำเสนอเป็นข่าว บทความ สก๊อป บทวิจารณ์ เป็นต้น หน่วยงานรัฐสามารถใช้พื้นที่สื่ออธิบายการดำเนินโครงการต่าง ๆ ให้คนในท้องถิ่นได้รับรู้ การนำเสนอข่าวสารของสื่อมวลชนท้องถิ่นจึงเป็นการเปิดเวทีให้คนในสังคมได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่อกัน นอกจากนี้ สื่อมวลชนท้องถิ่นยังแสดงบทบาทกระตุ้นให้ประชาชนตระหนักถึงบทบาทของพลเมืองในสังคมประชาธิปไตยด้วย เช่น นำเสนอเป็นบทความให้ประชาชนตระหนักถึงสิทธิ เสรีภาพของตนเอง นำเสนอหลักการ ประชาธิปไตยของการปกครองระบอบประชาธิปไตยให้คนในท้องถิ่นได้รับรู้ เป็นต้น

วันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ. 2557 ได้มีคณะบุคคลจำนวนหนึ่งที่เรียกตนเองว่า “คณะรักษาความสงบแห่งชาติ” หรือ “คสช.” ประกอบด้วย พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ผู้บัญชาการทหารบกในขณะนั้น พล.อ.ประวิทย์ วงษ์สุวรรณ พล.อ.ธนะศักดิ์ ปฏิมาประกร พล.ร.อ.ณรงค์ พิพัฒนาศัย พล.อ.อ.ประจักษ์ จันทอง และ พล.ต.อ.อดุลย์ แสงสิงแก้ว ร่วมกันใช้กำลังกองทัพเข้ายึดอำนาจการปกครองประเทศจากรัฐบาลรักษาการณ์ที่นำโดยนายนิวัฒน์ธำรง บุญทรงไพศาล หลังยึดอำนาจการปกครองสำเร็จ คสช. ได้ออกประกาศลิดรอนเสรีภาพของสื่อมวลชน 4 ฉบับ ได้แก่ ฉบับที่ 2557 / 97 ขอความร่วมมือต่อการปฏิบัติงานของ คสช. และการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่อสาธารณะ กรณีการห้ามเสนอข่าวสารที่จะเป็นภัยต่อความมั่นคง ความลับของหน่วยราชการ ฉบับที่ 2557/103 แก้ไขเพิ่มเติมจากประกาศที่ 2557/97 ห้ามวิพากษ์วิจารณ์การปฏิบัติงานของ คสช. โดยเจตนาไม่สุจริต เพื่อทำลายความน่าเชื่อถือของ คสช. ด้วยข้อมูลอันเป็นเท็จ

คำสั่ง คสช. ที่ 2558/3 ข้อ 5 ให้อำนาจเจ้าพนักงานรักษาความสงบเรียบร้อยมีอำนาจออกคำสั่งห้ามการเสนอข่าว การจำหน่ายสิ่งพิมพ์ และได้กำหนดโทษสำหรับผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และคำสั่ง คสช.ที่ 2559/41 เรื่อง การกำกับดูแลการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่อสาธารณะ โดยขยายอำนาจตามมาตรา 37 แห่ง พ.ร.บ.ประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ.2551 ของ กสทช.ให้ครอบคลุมไปถึงประกาศของ คสช. ฉบับที่ 2557/97 และฉบับที่ 2557/103 รวมทั้งคุ้มครองการใช้อำนาจของ กสทช. กล่าวได้ว่าประกาศของ คสช.ฉบับสุดท้ายนี้บังคับใช้กับ กสทช.ด้วย

คสช. ได้ออกคำสั่งเรียกบุคคลจำนวนมากไปรายงานตัวต่อคณะรักษาความสงบแห่งชาติ และให้บุคคลในกองทัพมีอำนาจควบคุมตัวประชาชนไปปรับทัศนคติได้ คอลัมน์ นิตยสาร “เสียดไทยรัฐ” ถูกทหารควบคุมตัวเข้าไปในค่ายทหารเพื่อทำความเข้าใจสิ่งที่เกิดขึ้นเสียใหม่ คณะรัฐประหารใช้อำนาจจำกัดเสรีภาพของสื่อมวลชนและของประชาชนเช่นนี้ทำให้สื่อมวลชนไทยไม่กล้าเขียนตำหนิติเตียน คสช. ขณะที่สื่อมวลชนต่างประเทศวิพากษ์วิจารณ์การกระทำของ คสช.อย่างหนัก ย้อนเวลาไปก่อนที่ คสช. จะทำรัฐประหาร สื่อมวลชนท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือวิจารณ์การบริหารงานของรัฐบาลได้ ทั้งวิพากษ์วิจารณ์ในทิศทางที่ชื่นชม และตำหนิการทำงานของรัฐบาล และสามารถเขียนวิพากษ์

วิจารณ์การทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ การนำเสนอข่าวสารของสื่อท้องถิ่นจึงเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตของประชาชนในพื้นที่ ข้อความข้างต้นสอดคล้องกับ บีจอนสกอฟ เฟรแทค และ กุดแมนน์ (Bjornskov freytag and Gutmann,2022) ที่ระบุว่า เสรีภาพของสื่อมวลชนและของประชาชนมีความสำคัญต่อคุณภาพชีวิตของคนในชาติ การให้เสรีภาพแก่สื่อมวลชนรายงานสิ่งที่เกิดขึ้นอย่างอิสระจะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตของคนในสังคม ทว่าเมื่อเกิดรัฐประหารขึ้น สื่อมวลชนไม่สามารถทำหน้าที่นำเสนอข่าวสารได้ตามปกติ การใช้อำนาจของคณะรัฐประหารไม่เกิดผลดีต่อการพัฒนาประชาธิปไตย คำกล่าวนี้ยังสอดคล้องกับ บรานามาเนน (Branaman,2020) ที่ระบุว่า ในช่วงที่ คสช. ยึดอำนาจจากรัฐบาลรักษาการณ์ในปี พ.ศ. 2557 สื่อมวลชนไทยถูกกลั่นแกล้งเสรีภาพอย่างหนัก ถูกผู้มีอำนาจกดดันทางโดยตรงและถูกกดดันทางอ้อม (Direct and Indirect Control)

กิตติ์รวี เลขะกุล และ นุกุล ชื่นพัก (2563) ระบุว่า หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นถือเป็นสื่อมวลชนท้องถิ่นประเภทหนึ่ง มีบทบาทสำคัญต่อคนในท้องถิ่น 3 ประการ บทบาทแรกคือให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชน บทบาทที่สองคือ ตรวจสอบการใช้อำนาจทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่น บทบาทที่สาม ให้ความรู้ทางการเมืองแก่ประชาชน บทบาทข้างต้นสอดคล้องกับ วลัยลักษณ์ สมจินดา (2559) ที่ระบุว่า เจ้าของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นเป็นบุคคลที่มีความรู้และมีเครือข่ายในการแสวงหาข้อมูลมานำเสนอต่อประชาชน สื่อมวลชนท้องถิ่นจึงมีบทบาทให้ความรู้แก่ประชาชน เจ้าของสื่อมวลชนท้องถิ่นมักใกล้ชิดกับผู้มีอำนาจในท้องถิ่น บางคนใกล้ชิดกับผู้มีอำนาจทางการเมืองระดับชาติสามารถนำข่าวสารจากนักการเมือง ซึ่งถือเป็น “แหล่งข่าว” มานำเสนอให้สาธารณชนรับรู้ได้ในอีกด้านหนึ่ง ผู้มีอำนาจทางการเมืองก็ได้ประโยชน์จากความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับเจ้าของสื่อมวลชนท้องถิ่นด้วยเช่นเดียวกัน เป็นความสัมพันธ์ในลักษณะที่เรียกว่า “น้ำพึ่งเรือ เสือพึ่งป่า” ต่างฝ่ายต่างได้ประโยชน์ต่อกัน

ผู้ศึกษาได้พูดคุยกับเจ้าของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นภาคตะวันออก ได้รับความว่าตามปกตินั้นสื่อมวลชนท้องถิ่นจะติดต่อกับนักการเมืองท้องถิ่นอยู่เป็นประจำ ทว่าจะรักษาระยะห่างของความสัมพันธ์เอาไว้ในตำแหน่งที่เหมาะสม ไม่ใกล้ชิดและไม่ห่างเหินจนเกินไป การได้พูดคุยกับแหล่งข่าวที่เป็นนักการเมืองเป็นประโยชน์ต่อสื่อมวลชนท้องถิ่นและเป็นประโยชน์ต่อประชาชน หลังจากเกิดรัฐประหารเมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ. 2557

สื่อมวลชนท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือจะไม่ได้พบปะพูดคุยกับนักการเมืองท้องถิ่น ทว่ายังคงนำเสนอข่าวสารไปยังคนในท้องถิ่นเป็นระยะ ผู้ศึกษาเกิดความสงสัยใคร่รู้ว่าในช่วงที่ คสช. ยึดอำนาจสำเร็จ และห้ามนักการเมืองทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่นดำเนินกิจกรรมทางการเมืองนั้น สื่อมวลชนท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นำเสนอข่าวสารไปยังสาธารณชนในประเด็นอะไรบ้าง จึงใช้วิธีการสัมภาษณ์เจ้าของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นจำนวน 3 ท่าน ว่า ในช่วงที่ คสช. ยึดอำนาจและเข้าบริหารประเทศโดยใช้อำนาจเบ็ดเสร็จเด็ดขาดนั้น เจ้าของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นซึ่งมีประสบการณ์ในวงการสื่อสารมวลชนมายาวนาน เขานำเสนอข่าวสารในประเด็นอะไรบ้างให้คนในท้องถิ่นได้รับรู้ แต่ละประเด็นนั้นมีรายละเอียดอย่างไร งานวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ต่อสมาคมสื่อมวลชนและนักประชาสัมพันธ์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่จะนำเอาผลการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางการพัฒนาองค์กรสื่อมวลชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาความคิดเห็นของเจ้าของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประเด็นผลกระทบจากการยึดอำนาจของ คสช. ที่มีต่อการนำเสนอข่าวสารของสื่อมวลชนท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

คำถามการวิจัย

ในช่วงที่ คสช. เข้ายึดอำนาจจากรัฐบาลรักษาการณ์ในปี พ.ศ.2557 นั้น เจ้าของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในฐานะที่เป็นสื่อมวลชนท้องถิ่น รายงานข่าวสารสู่สาธารณชนในประเด็นอะไรบ้าง แต่ละประเด็นนั้นมีรายละเอียดอย่างไร

แนวคิดทฤษฎีและทบทวนวรรณกรรม

ผู้ศึกษาได้ทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับการศึกษาในประเด็นที่ใกล้เคียง พบว่าได้มีนักวิชาการศึกษาไว้ดังต่อไปนี้

งานชิ้นแรกเป็นของ บรานามาเนน (Branaman,2020) ศึกษาเรื่อง “The Effects of Coups d’ etat on Journalists: The case of the 2014 Thai Coup as both Exemplary and Exceptional” บรานามาเนนเก็บข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์สื่อมวลชนในกรุงเทพมหานคร ในประเด็นผลกระทบจากการรัฐประหาร แบ่งออกเป็น ผลกระทบที่มีต่อสื่อมวลชน กับ ผลกระทบที่มีต่อพัฒนาการทางการเมือง ผลการศึกษาในส่วน

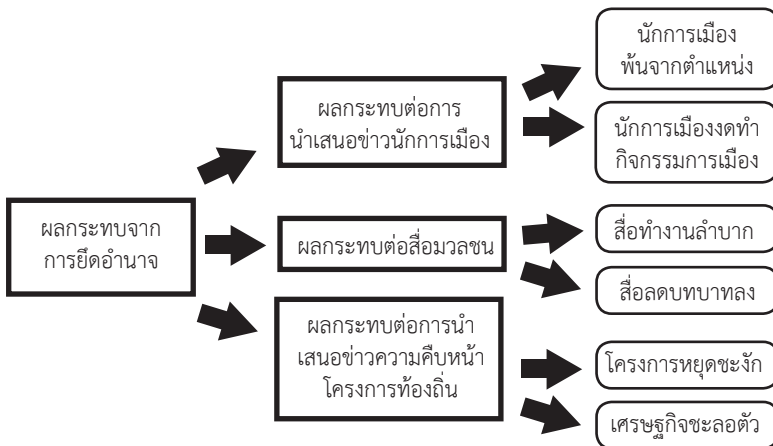
ผลกระทบที่มีต่อสื่อมวลชน พบว่า สื่อมวลชนถูกกดดันอย่างหนักในการรายงานข่าวสารไปสู่สาธารณชน ทั้งถูกกดดันโดยคำสั่งของคณะรัฐประหาร ถูกกดดันโดยองค์กรสื่อ และโดยองค์กรอื่นในประเทศไทย และถูกกดดันจากกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง ทำให้ไม่สามารถนำเสนอข่าวสารได้อย่างตรงไปตรงมา ในส่วนผลกระทบที่มีต่อพัฒนาการทางการเมืองพบว่า ที่ผ่านมานั้นประชาธิปไตยในประเทศไทยดำเนินไปอย่างลุ่ม ๆ ดอน ๆ (Ups and Downs) เมื่อเกิดรัฐประหารขึ้นยิ่งทำให้การพัฒนาประชาธิปไตยในประเทศไทยถอยหลังลง (Democracy Backwards) ทั้งนี้ บรรนาแมน ได้แบ่งการลิดรอนเสรีภาพของสื่อมวลชนในประเทศไทยออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ ประเภทแรก การควบคุมโดยตรง ประเภทที่สอง การควบคุมทางอ้อม ในส่วนการควบคุมโดยตรงนั้น หมายถึง การที่คณะรัฐประหารออกคำสั่งลิดรอนเสรีภาพของสื่อมวลชน ส่วนการควบคุมทางอ้อมนั้นพบว่า ถึงแม้จะไม่เกิดการรัฐประหารก็ตาม ทว่าองค์กรหลายแห่งในประเทศไทยพยายามที่จะเข้าแทรกแซงการนำเสนอข่าวสารของสื่อมวลชนให้นำความจำเป็นที่กองทัพเข้ายึดอำนาจจากรัฐบาลรักษาการณ์ในขณะนั้น

งานชิ้นต่อมาเป็นของ บีจอนสกอฟ เฟรแทค และ กัทแมน (Bjornskov Freytag and Gutman, 2022) ศึกษาเรื่อง “Coups and The Dynamics of Media Freedom” กำหนดวัตถุประสงค์ไว้เพื่อศึกษารัฐประหารที่ส่งผลกระทบต่อเสรีภาพของสื่อมวลชน โดยศึกษาจากรัฐประหารที่เกิดขึ้นในประเทศเมียนมาร์ (2021) ตุรกี (2016) และ ซิมบับเว (2017) ผลการศึกษาแบ่งออกเป็น 3 ประเด็น ได้แก่ ประเด็นแรก ผลกระทบที่มีต่อการแสวงหาข่าวสารของสื่อมวลชน ประเด็นที่สอง ผลกระทบที่มีต่อการนำเสนอข่าว และ ประเด็นที่สาม ผลกระทบที่มีต่อประชาชนในฐานะผู้รับข่าวสาร ในส่วนผลกระทบที่มีต่อการแสวงหาข่าวสารของสื่อ พบว่า สื่อมวลชนติดต่อแหล่งข่าวได้ยากในการที่จะนำข่าวสารมาเสนอต่อสาธารณชน โดยเฉพาะเหตุการณ์รัฐประหารประเทศเมียนมาร์ ที่เปลี่ยนจากการปกครองแบบประชาธิปไตยครึ่งใบ (Quasi-Democratic Civilian Regim) เป็นการปกครองแบบเผด็จการทหาร (Military Dictatorship) ซึ่งรัฐบาลทหารใช้อำนาจกดดันสื่อมวลชนอย่างหนัก ด้านผลกระทบที่มีต่อการนำเสนอข่าว พบว่า สื่อมวลชนไม่สามารถนำเสนอความจริงที่เกิดขึ้นให้คนในประเทศรับรู้ได้ เป็นการทำงานด้วยความหวาดระแวงว่าผู้มีอำนาจจะไม่พอใจ ซึ่งจะส่งผลให้ถูกลงโทษได้ ส่วนผลกระทบที่เกิดขึ้นกับประชาชนในฐานะผู้รับสาร พบว่า ประชาชนในทุกประเทศไม่

เชื่อถือข่าวสารที่ปรากฏในสื่อมวลชน โดยเฉพาะเหตุการณ์รัฐประหารในประเทศไทยที่ประชาชนจำนวนมากไม่เชื่อถือศรัทธาการทำงานของสื่อมวลชน (Unwelcome Journalists) ประชาชนจะนิยมรับข่าวสารจากสื่อสังคม (Social Media) มากกว่า

บทสังเคราะห์จากการทบทวนวรรณกรรม

งานของ บรานาแมน (2020) ศึกษาผลกระทบจากการรัฐประหารในปี พ.ศ. 2557 ที่มีต่อนักข่าวในประเทศไทย แบ่งผลกระทบออกเป็น 2 ส่วน คือ ผลกระทบที่มีต่อสื่อมวลชน กับผลกระทบที่มีต่อพัฒนาการทางการเมือง และแบ่งการลิดรอนเสรีภาพสื่อมวลชนไว้ 2 ประการ คือ การควบคุมโดยใช้คำสั่งคณะรัฐประหารโดยตรง และการควบคุมทางอ้อมที่เกิดจากองค์กรหลายแห่งในประเทศไทยที่พยายามให้สื่อมวลชนนำเสนอข่าวสารในทิศทางที่ขัดต่ออุดมการณ์ประชาธิปไตย ส่วนงานของ บี จอนสคอฟ เฟรแทค และ กัทแมน แบ่งผลกระทบจากการรัฐประหารเป็น 3 ประเด็น ได้แก่ ผลที่เกิดขึ้นกับสื่อมวลชน ผลที่เกิดขึ้นกับการนำเสนอข่าว และผลกระทบที่มีต่อผู้รับสาร จากวรรณกรรมข้างต้น ผู้ศึกษานำเอาเกณฑ์การแบ่งผลกระทบจากการรัฐประหารของนักวิชาการทั้งสองท่านมากำหนดเป็น “ตัวแปร” ในการศึกษาชิ้นนี้ ประกอบด้วย ผลกระทบที่มีต่อนักการเมือง ผลกระทบที่มีต่อสื่อมวลชน และ ผลกระทบที่มีต่อการนำเสนอข่าว ความคืบหน้าของโครงการในท้องถิ่น ดังกรอบแนวคิดการศึกษา รูปภาพที่ 1

รูปภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดการศึกษา

วิธีการวิจัย

การศึกษาเรื่อง “ผลกระทบจากการยึดอำนาจของ คสช. ที่มีต่อการนำเสนอข่าวสารของสื่อมวลชนท้องถิ่นในภาคตะวันออก” เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Study) ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ (Key Informants) ซึ่งเป็นเจ้าของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในภาคตะวันออก จำนวน 3 ท่าน ใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เริ่มจากการเลือกตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยการเขียนชื่อจังหวัดภาคตะวันออกลงในกระดาษขนาดเล็ก นำใส่ลงในกล่อง จากนั้นจับฉลากขึ้นมา 3 แผ่น (จังหวัด) ทั้งนี้ จังหวัดที่ถูกเลือกมาได้แก่ ชลบุรี นครนายก และตราด จากนั้นผู้ศึกษาใช้วิธีการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญด้วยการเจาะจง (Purposive Sampling) สัมภาษณ์เจ้าของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นที่มีประสบการณ์ในการทำงานด้านสื่อมวลชนท้องถิ่นมา 20 ปีขึ้นไป ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาจะสัมภาษณ์เจ้าของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นที่มีคุณสมบัติตรงตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ข้างต้น ประกอบด้วย สื่อมวลชนท้องถิ่นจังหวัดชลบุรี สื่อมวลชนท้องถิ่นจังหวัดนครนายก และสื่อมวลชนท้องถิ่นจังหวัดตราด โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และนำเสนอข้อมูลในรูปแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) ทั้งนี้ ได้ตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลด้วยการตรวจสอบด้านข้อมูล (Data Triangulation) เพื่อดูว่าข้อมูลที่ได้รับมานั้นถูกต้องตรงกันหรือไม่อย่างไร และตรวจสอบข้อมูลจากวรรณกรรมอื่นที่เกี่ยวข้อง โดยตรวจสอบผลการศึกษากับรายงานที่มีการศึกษาในประเด็นใกล้เคียง ตรวจสอบผลการศึกษาจากงานวิจัยและวรรณกรรมอื่นในประเด็นที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้มั่นใจว่าข้อมูลที่ได้นั้นถูกต้องและแม่นยำ

ผลการวิจัย

จากการศึกษาความคิดเห็นของสื่อมวลชนท้องถิ่นภาคตะวันออกที่มีต่อประเด็นผลกระทบจากการยึดอำนาจของ คสช. ที่มีต่อการนำเสนอข่าวสารของสื่อมวลชนท้องถิ่นภาคตะวันออก ผลการศึกษามีดังต่อไปนี้

1.ผลกระทบต่อการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับนักการเมืองท้องถิ่น

รัฐประหารที่เกิดขึ้นเมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ. 2557 ส่งผลกระทบต่อการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับนักการเมืองท้องถิ่นในภาคตะวันออก ผลการศึกษาประเด็นนี้แบ่งเป็น 3 ประเด็นย่อย ได้แก่ 1) สื่อมวลชนท้องถิ่นนำเสนอข่าวนักการเมืองได้น้อยมาก

2) นักการเมืองท้องถิ่นพ้นจากตำแหน่งทางการเมือง 3) นักการเมืองท้องถิ่นงดทำกิจกรรมทางการเมือง ดังต่อไปนี้

1.1 สื่อมวลชนท้องถิ่นนำเสนอข่าวนักการเมืองได้น้อยมาก

สื่อมวลชนท้องถิ่นนำเสนอข่าวเกี่ยวกับนักการเมืองท้องถิ่นได้น้อยมาก เนื่องจาก คสช. ให้อำนาจแก่นายทหารในท้องถิ่นสามารถตรวจสอบ ควบคุม และห้ามไม่ให้สื่อมวลชนนำเสนอข่าวสารได้ ถ้าหากสื่อมวลชนไม่ปฏิบัติตาม บุคคลในกองทัพมีอำนาจลงโทษสื่อมวลชนได้ ดังข้อความ

“คสช. เขาให้อำนาจทหารในพื้นที่มีอำนาจห้ามไม่ให้สื่อมวลชนนำเสนอข่าวได้ มีอำนาจให้คุณให้โทษสื่อมวลชนได้”

สื่อมวลชนท้องถิ่นจังหวัดตราด กล่าวว่า หลังจากที่ คสช. ยึดอำนาจสำเร็จ และให้อำนาจทหารในท้องถิ่นสามารถตรวจสอบ จับกุมสื่อมวลชนท้องถิ่นไปลงโทษได้ สิ่งก็ตามมาคือสื่อมวลชนถูกทหารคุกคามถึงในบ้านพักอาศัย ดังข้อความ

“ช่วงหลังจาก คสช. ยึดอำนาจได้แล้ว มีทหารขับรถเข้ามาที่บ้าน พร้อมอาวุธครบ ลงจากรถเปิดประตูเดินเข้ามาในบ้าน คั่นโน่นคั่นนี่ คนหนึ่งเดินถ่ายรูปคนในครอบครัวหวาดกลัวในสิ่งที่ทหารทำ”

1.2 นักการเมืองท้องถิ่นพ้นจากตำแหน่งทางการเมือง

เมื่อ คสช.ยึดอำนาจจากรัฐบาลรักษาการณ์ที่นำโดย นายนิวัฒน์ธำรง บุญทรงไพศาล สำเร็จ ได้มีคำสั่งให้นายอิทธิพล คุณปลื้ม นายกเมืองพัทยาให้พ้นจากตำแหน่งดังกล่าว และมีคำสั่งให้ พลตำรวจตรีอนันต์ เจริญชาศรี ดำรงตำแหน่งนายกเมืองพัทยา ดังข้อความ

“ในช่วงที่มีการยึดอำนาจ คสช. ก็มีคำสั่งปลดนายกเมืองพัทยา คือ อิทธิพล คุณปลื้ม ออกจากตำแหน่ง แล้วก็แต่งตั้ง พล.ต.ต.อนันต์ เจริญชาศรี ให้เป็นนายกฯแทน นี่คือผลกระทบต่อนักการเมืองท้องถิ่น”

3. นักการเมืองท้องถิ่นงดทำกิจกรรมทางการเมือง

หลังการยึดอำนาจ คสช. มีคำสั่งไม่ให้นักการเมืองทั้งระดับชาติและนักการเมืองท้องถิ่นดำเนินกิจกรรมทางการเมือง ทำให้นักการเมืองท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนืองดการเคลื่อนไหวของตนเอง ไม่ต้องการให้ตกเป็นข่าว เพราะเกรงว่าจะเป็นการขัดคำสั่งของ คสช. นักการเมืองท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนืองดการทำงานการเมืองลง ดังข้อความ

“เมื่อ คสช. ยึดอำนาจสำเร็จ ใช้อำนาจเด็ดขาด บังคับไม่ให้นักการเมืองท้องถิ่น ทำกิจกรรมทางการเมือง นักการเมืองเขาก็ต้องระมัดระวัง ต้องลดบทบาทของตัวเอง”

สื่อมวลชนท้องถิ่นจังหวัดตราด กล่าวว่า โดยปกตินักการเมืองท้องถิ่นจะมี กิจกรรมทางสังคมอย่างต่อเนื่อง เช่น ได้รับเชิญไปเป็นประธานเปิดงานต่าง ๆ เป็นหัวเรี่ยว หัวแรงในการผลักดันกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อคนในพื้นที่ ทว่า เมื่อ คสช. มีคำสั่งไม่ให้ดำเนินกิจกรรมทางการเมือง นักการเมืองท้องถิ่นก็ต้องงดทำกิจกรรมที่เคยทำมา ดังข้อความ

“นักการเมืองท้องถิ่นเขาจะมีกิจกรรมที่จะต้องทำ ไปเปิดงานโน่นบ้าง เปิดงาน นี้บ้าง เขาเป็นคนผลักดันโครงการหลายอย่างในพื้นที่ แต่ตอนนี้ไม่แล้ว เขาทำไม่ได้”

2. ผลกระทบต่อสื่อมวลชนท้องถิ่น

รัฐประหารที่เกิดขึ้นเมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ. 2557 ได้ส่งผลกระทบต่อการทำงานของสื่อมวลชนท้องถิ่นภาคตะวันออก ผลการศึกษาแบ่งเป็น 2 ประเด็นย่อย ได้แก่ 1) สื่อมวลชนทำงานยากลำบากขึ้น 2) สื่อมวลชนลดบทบาทของตนเองลง ดังต่อไปนี้

2.1 สื่อมวลชนทำงานยากลำบากมากขึ้น

เมื่อ คสช. มีคำสั่งไม่ให้มีการเลือกตั้งในท้องถิ่น และห้ามไม่ให้นักการเมืองท้องถิ่น ทำกิจกรรมทางการเมือง คำสั่งดังกล่าวได้ส่งผลต่อการทำงานของสื่อมวลชนท้องถิ่น ภาคตะวันออก ซึ่งตามปกตินั้นสื่อมวลชนจะรายงานข่าวสารเกี่ยวกับความเคลื่อนไหวของนักการเมืองท้องถิ่นเป็นระยะ เมื่อนักการเมืองท้องถิ่นงดกิจกรรมทางการเมือง ส่งผลให้สื่อมวลชนไม่มีประเด็นข่าวเกี่ยวกับความเคลื่อนไหวของนักการเมืองมานำเสนอต่อประชาชน ดังข้อความ

“คสช. เขามีคำสั่งไม่ให้นักการเมืองท้องถิ่นทำกิจกรรมทางการเมือง เราเป็น สื่อมวลชนก็ไม่มีประเด็นที่จะไปทำข่าวมานำเสนอประชาชน”

สื่อมวลชนท้องถิ่นจังหวัดตราด กล่าวว่า สิ่งที่สื่อมวลชนท้องถิ่นเกาะติด สถานการณ์และรายงานข่าวมาอย่างต่อเนื่อง คือ การแจ้งให้ประชาชนได้รับรู้ว่าอีกไม่นาน จะมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้ราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา ทว่า เมื่อ คสช.ยึดอำนาจแล้ว มีคำสั่งไม่ให้มีการเลือกตั้ง สื่อมวลชนต้องอธิบายให้ประชาชนเข้าใจเสียใหม่ ดังข้อความ

“ก่อนหน้านี้ที่ร่างรัฐธรรมนูญ บอกว่าจะมีการเลือกตั้งเร็ว ๆ นี้ สื่อมวลชนท้องถิ่นก็เกาะติดสถานการณ์ แต่อยู่ ๆ บอกว่าไม่มีเลือกตั้ง ก็ต้องนำเสนอใหม่ เคนนำเสนอไปแล้ว แต่ก็ต้องนำเสนอว่า ไม่ใช่แล้ว”

สื่อมวลชนท้องถิ่นจังหวัดชลบุรี กล่าวว่า หลังจากที่ คสช. ยึดอำนาจสำเร็จ อำนาจไปอยู่ในมือของบุคคลในกองทัพ สื่อท้องถิ่นไม่สามารถขอข้อมูลและตรวจสอบการทำงานของทหารได้ ครั้นจะเขียนวิพากษ์วิจารณ์ก็ทำไม่ได้ ถึงแม้จะมีประเด็นวิจารณ์ก็ตาม การจะหาข้อมูลมานำเสนอต่อประชาชนทำได้ยากมากขึ้น ดังข้อความ

“เมื่ออำนาจอยู่ในมือของทหาร สื่อมวลชนไม่สามารถนำข้อมูลเชิงลึกมานำเสนอได้ ทำงานยากมาก เขียนวิจารณ์ก็ไม่ได้ อำนาจทหารไม่เคยกลัวนักข่าว”

2.2 สื่อมวลชนลดบทบาทของตนเองลง

เมื่อ คสช. มีคำสั่งไม่ให้มีการเมืองทำกิจกรรมทางการเมือง นักการเมืองท้องถิ่นก็จะระมัดระวังการเคลื่อนไหวของตนเอง ทำให้สื่อมวลชนท้องถิ่นแสดงบทบาทแจ้งข่าวสารเกี่ยวกับการทำกิจกรรมของนักการเมืองท้องถิ่นลดน้อยลงตามไปด้วย ดังข้อความ

“เมื่อนักการเมืองท้องถิ่นเขามีบทบาทน้อยลง เราเป็นสื่อมวลชนท้องถิ่นมีหน้าที่ติดตามทำข่าวความเคลื่อนไหวของเขา ก็พลอยมีข่าวให้ทำน้อยลง”

สื่อมวลชนท้องถิ่นจังหวัดระยอง กล่าวว่า สาเหตุที่ผู้สื่อข่าวท้องถิ่นลดบทบาทการนำเสนอข่าวลง โดยเฉพาะการหลีกเลี่ยงเขียนวิพากษ์วิจารณ์ตำหนิการแสดงบทบาทของกองทัพ เพราะเข้าใจดีว่า คสช. สามารถใช้อำนาจตามมาตรา 44 เรียกผู้สื่อข่าวท้องถิ่นไปตักเตือนหรือลงโทษได้ ดังข้อความ

“ส่วนใหญ่ผู้สื่อข่าวท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือจะรู้ว่าถ้าเจอสถานการณ์อย่างนี้ก็จะต้องลดบทบาทของตัวเองลง นำเสนอข่าวให้อยู่ในขอบเขตที่ คสช. กำหนด”

3.ผลกระทบต่อการดำเนินโครงการในท้องถิ่น

รัฐประหารที่เกิดขึ้นเมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ. 2557 ได้ส่งผลกระทบต่อกรดำเนินโครงการในท้องถิ่น ผลการศึกษาแบ่งเป็น 3 ประเด็น ได้แก่ 1) รัฐประหารทำให้โครงการในท้องถิ่นหยุดชะงัก 2) รัฐประหารทำให้เศรษฐกิจในท้องถิ่นชะงักงัน 3) สื่อมวลชนท้องถิ่นหันมานำเสนอข่าวความเดือดร้อนของประชาชน ดังต่อไปนี้

3.1 รัฐประหารทำให้โครงการในท้องถิ่นหยุดชะงัก

การที่ คสช. มีคำสั่งไม่ให้มีการเลือกตั้งในท้องถิ่นทั่วประเทศไทย ห้ามมีการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ไม่ให้ประชาชนเดินขบวนประท้วง จากคำสั่งดังกล่าวส่งผลให้การดำเนินกิจกรรมในท้องถิ่นเป็นไปด้วยความยากลำบาก เนื่องจากข้าราชการและพนักงานที่ปฏิบัติงานในท้องถิ่นต่างก็ระมัดระวัง เกรงว่าหากดำเนินโครงการต่อไปจะเป็นการขัดคำสั่งของ คสช. จึงทำให้โครงการที่จะพัฒนาท้องถิ่นหลายโครงการต้องหยุดชะงักลง ดังข้อความ

“เมื่อ คสช. มีคำสั่งห้ามดำเนินกิจกรรมทางการเมือง หน่วยงานในพื้นที่ก็ไม่กล้าทำอะไรมาก สถานการณ์ไม่ปกติ ทำไปก็เกรงว่าจะผิด”

สื่อมวลชนท้องถิ่นจังหวัดระยอง กล่าวว่า โดยปกตินั้นหน่วยงานรัฐในท้องถิ่นจะมีแผนงานที่จะดำเนินโครงการอยู่แล้ว ทั้งแผนงานระยะสั้น และแผนงานระยะยาว ครั้นเมื่อ คสช. มีคำสั่งไม่ให้มีการเลือกตั้งในท้องถิ่น ทำให้ผู้บริหารหน่วยงานท้องถิ่นที่เขามหวาระการบริหารงานเกิดความรู้สึกไม่มั่นใจว่าเขาควรจะดำเนินโครงการต่าง ๆ ต่อหรือไม่ ทำให้โครงการที่กำลังดำเนินการอยู่ในท้องถิ่นต้องหยุดชะงักลง แต่ละโครงการล้วนเป็นประโยชน์ต่อประชาชน ดังข้อความ

“ปกติแล้วหน่วยงานท้องถิ่นเขาจะมีแผนของเขา เขาทำตามแผนไม่ได้ไม่มั่นใจว่าควรจะดำเนินการต่อหรือทำยังไงต่อดี เขาไม่มั่นใจเขาก็ไม่ทำ”

3.2 รัฐประหารทำให้ระบบเศรษฐกิจชะงัก

การที่ คสช. มีคำสั่งไม่ให้นักการเมืองทำกิจกรรมทางการเมือง ไม่ให้มีการเคลื่อนไหวทางการเมือง ได้ส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจในท้องถิ่น กล่าวคือ ประชาชนมีรายได้ลดน้อยลง มีเงินสะสมในชุมชนน้อยลงกว่าสถานการณ์ปกติ ดังข้อความ

“เมื่อเกิดรัฐประหาร คสช. ห้ามไม่ให้ประชาชนออกนอกเคหะสถาน ถ้าไม่จำเป็นมันก็ส่งผลต่อการประกอบอาชีพของประชาชน เศรษฐกิจในชุมชนก็ชะงัก”

สื่อมวลชนท้องถิ่นจังหวัดชลบุรี กล่าวว่า หลังยึดอำนาจสำเร็จ ผู้มีอำนาจตัดสินใจประมาณที่เป็นประโยชน์ต่อผู้สูงอายุในท้องถิ่นออกไป หน่วยงานในท้องถิ่นไม่สามารถชิงงบประมาณมาดูแลผู้สูงอายุในท้องถิ่นซึ่งมีอยู่จำนวนมากได้ เศรษฐกิจในท้องถิ่นก็ชะงักลง ดังข้อความ

“หน่วยงานท้องถิ่นเขามึงบที่เคยจัดซื้อของขวัญให้ผู้สูงอายุ เดียวนี้ก็ทำไม่ได้แล้ว แทนที่จะมีเงินหมุนเวียนในชุมชน ก็ไม่มีแล้ว”

3.3 สื่อมวลชนท้องถิ่นหันมานำเสนอข่าวความเดือดร้อนของประชาชน

เมื่อโครงการในท้องถิ่นหยุดชะงักอันเนื่องมาจากการยึดอำนาจของ คสช. ประกอบกับเศรษฐกิจในท้องถิ่นชะงักตัว สื่อมวลชนท้องถิ่นไม่สามารถนำเสนอข่าวเกี่ยวกับความเคลื่อนไหวของนักการเมืองท้องถิ่นได้มากนัก จึงนำเสนอข่าวเกี่ยวกับความเดือดร้อนของประชาชนแทน ดังข้อความ

“นักการเมืองท้องถิ่นเขาเก็บตัว เขาระมัดระวังตัว ไม่ให้มีบทบาทมากนัก ประชาชนเดือดร้อนไปทั่ว เราก็หันมานำเสนอข่าวความเดือดร้อนของประชาชนแทน”

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่อง “ผลกระทบจากการยึดอำนาจของ คสช. ที่มีต่อการนำเสนอข่าวสารของสื่อมวลชนท้องถิ่นในภาคตะวันออก” ผลการศึกษาสรุปได้ 3 ประเด็น ได้แก่ ประเด็นแรก ผลกระทบต่อการนำเสนอข่าวนักการเมืองท้องถิ่น ประเด็นนี้แบ่งออกเป็น 3 ประเด็นย่อย ได้แก่ สื่อมวลชนท้องถิ่นนำเสนอข่าวนักการเมืองได้น้อยมาก การนำเสนอข่าวนักการเมืองท้องถิ่นพ้นจากตำแหน่งทางการเมือง และการนำเสนอข่าวนักการเมืองท้องถิ่นงดทำกิจกรรมทางการเมือง ประเด็นที่สอง ผลกระทบต่อสื่อมวลชนท้องถิ่น แบ่งออกเป็น 2 ประเด็นย่อย ได้แก่ สื่อมวลชนท้องถิ่นทำงานยากลำบากมากขึ้น และสื่อมวลชนท้องถิ่นลดบทบาทของตนเองลง ประเด็นที่สาม ผลกระทบต่อการนำเสนอข่าวความคืบหน้าของโครงการในท้องถิ่น แบ่งออกเป็น 3 ประเด็นย่อย ได้แก่ รัฐประหารทำให้โครงการในท้องถิ่นหยุดชะงัก และ เศรษฐกิจในท้องถิ่นชะงักตัว และสื่อมวลชนท้องถิ่นหันมานำเสนอข่าวความเดือดร้อนของประชาชน

จากการศึกษาในเรื่องนี้ ผู้ศึกษามีประเด็นที่จะนำมาอภิปรายผล ดังต่อไปนี้

1. จากผลการศึกษาที่พบว่าหลังจากที่ทหารยึดอำนาจการปกครองจากรัฐบาลในปี พ.ศ. 2557 สำเร็จ ได้ออกคำสั่งให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในท้องถิ่นพ้นจากตำแหน่ง และแต่งตั้งบุคคลเข้ามาดำรงตำแหน่งแทน คณะรัฐประหารมีคำสั่งห้ามนักการเมืองทำกิจกรรมทางการเมือง ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นสอดคล้องกับคำวินิจฉัยของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญในปี พ.ศ. 2549 ที่ยอมรับสถานะของการรัฐประหาร มีข้อความบางตอน

ว่า เมื่อเกิดการปฏิวัติ รัฐประหารขึ้น แม้จะเป็นการกระทำที่ไม่เป็นไปตามกฎหมาย แต่หากผู้กระทำการปฏิวัติ รัฐประหารสำเร็จโดยปราศจากการขัดขวางจากประชาชนในที่สุด หรือประชาชนยอมรับก็จะมีผลเป็นการเปลี่ยนคณะรัฐบาล (สราทิส ไพเราะ, 2559 : 2) ความข้างต้นสอดคล้องกับ อุมภาพร สังขะเลขา (2559 : 2) ที่ระบุว่า รัฐประหาร หมายถึง การล้มผู้ถืออำนาจโดยใช้กำลัง หรือในบางสถานการณ์ไม่มีการต่อสู้ไม่ได้เปลี่ยนแปลงความคิดเรื่องรัฐหรืออำนาจแห่งรัฐ คำว่า “รัฐประหาร” จะแตกต่างจาก “ปฏิวัติ” ตรงที่การปฏิวัติคือการใช้กำลังเข้ายึดอำนาจจากรัฐบาลที่บริหารประเทศอยู่ โดยนำความคิดเรื่องรัฐใหม่เข้ามาแทนที่รัฐเดิม จะเป็นวิธีการที่ใช้กำลังหรือไม่นั้น ไม่ใช่เรื่องสำคัญ ดังนั้น การเปลี่ยนคณะผู้ปกครองรัฐ โดยที่ไม่เปลี่ยนแปลงระบอบการปกครอง จึงไม่ถือว่าเป็นการปฏิวัติ กล่าวอีกนัยหนึ่ง รัฐประหารเป็นการแย่งชิงอำนาจการบริหารจากรัฐบาลในขณะนั้นมาเป็นของผู้ก่อการรัฐประหารเท่านั้น ไม่ได้มีผลเป็นการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างพื้นฐานการปกครองของรัฐ จากการศึกษาครั้งนี้พบว่าสื่อมวลชนท้องถิ่นภาคตะวันออก ยอมรับในอำนาจของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) เห็นได้จากการที่สื่อมวลชนลดบทบาทของตนเองลง โดยหลีกเลี่ยงที่จะนำเสนอข่าวสารตำหนิติเตียน คณะรัฐประหาร ดังเช่นเจ้าของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในภาคตะวันออกรายหนึ่งซึ่งกล่าวว่า สื่อมวลชนท้องถิ่นจะรู้ว่าเมื่อพบเจอกับสถานการณ์ที่ทหารเข้ายึดอำนาจดังเช่นที่เกิดขึ้นเมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ. 2557 จะต้องลดบทบาทของตนเองลง โดยการนำเสนอข่าวให้อยู่ภายใต้ขอบเขตที่คณะรัฐประหารกำหนด

2. จากผลการศึกษาที่พบว่าหลังจากที่ทหารยึดอำนาจสำเร็จ ได้มีคำสั่งไม่ให้มีการเลือกตั้งในท้องถิ่น ปัญหาที่ตามมาคือเมื่อนักการเมืองท้องถิ่นดำรงตำแหน่งครบวาระแล้ว พวกเขาเหล่านั้นยังคงอยู่ในตำแหน่งต่อไปโดยที่ไม่มั่นใจว่าพวกเขาควรจะมีผลักดันโครงการพัฒนาท้องถิ่นต่อไปหรือไม่ หากผลักดันโครงการให้เกิดขึ้น ก็ไม่มั่นใจว่าสถานการณ์ทางการเมืองในวันข้างหน้าจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร และจะส่งผลกระทบต่อการทำงานของตนหรือไม่ จะส่งผลกระทบต่อทิศทางใด จึงทำให้นักการเมืองในท้องถิ่นเลือกที่จะไม่ผลักดันหลายโครงการที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชน ด้วยเหตุผลดังกล่าว สื่อมวลชนท้องถิ่นเห็นว่าปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นนั้นทำให้การพัฒนาท้องถิ่นขาดประสิทธิภาพเมื่อเปรียบเทียบกับสถานการณ์ปกติที่นักการเมืองจะแข่งขันกันนำเสนอโครงการที่เป็นประโยชน์ต่อคนในพื้นที่

ข้อความข้างต้น สอดรับกับผลการศึกษาคั้งนี้ที่พบว่ารัฐประหารทำให้โครงการในท้องถิ่นต้องหยุดชะงักลง เพราะข้าราชการและพนักงานที่ปฏิบัติงานอยู่ในหน่วยงานรัฐในท้องถิ่นไม่มั่นใจว่าหากผลักดันโครงการไปจะเป็นการขัดคำสั่งของคณะรักษาความสงบแห่งชาติหรือไม่ ดังที่สื่อมวลชนท้องถิ่นกล่าวว่าหน่วยงานในท้องถิ่นบางแห่งจะมีงบประมาณสำหรับจัดซื้อของขวัญให้ผู้สูงอายุในพื้นที่ หลัง คสช. ยึดอำนาจได้ คสช. ตัดงบประมาณในส่วนนี้ทิ้งไป เป็นที่น่าเสียดาย เพราะเป็นโครงการที่เป็นประโยชน์ต่อผู้สูงอายุ สอดรับกับการศึกษาของ เจนจบทีศ จารีกกลาง และ ศิวซ์ ศรีโภคางกุล (2019) ที่ระบุว่า การที่ คสช.ใช้อำนาจเข้าแทรกแซงการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำให้องค์กรส่วนท้องถิ่นในประเทศไทยไม่สามารถดำเนินกิจการตามแนวทางการกระจายอำนาจได้ ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นขัดแย้งต่อหลักการปกครองส่วนท้องถิ่น และขัดต่อหลักการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย

อีกทั้งยังสอดคล้องกับ ดวานภา เกตุทอง (2020) ที่ระบุว่า รัฐควรจจะเร่งกระจายอำนาจให้องค์กรส่วนท้องถิ่นให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป โดยให้ประชาชนในพื้นที่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง อันเป็นการลดภารกิจของรัฐบาล ซึ่งจะเป็ผลดีต่อการบริหารงานในท้องถิ่น คำกล่าวนี้สอดคล้องกับผลการศึกษาในคั้งนี้ที่สื่อมวลชนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเห็นว่าการที่ คสช. ออกคำสั่งไม่ให้มีการเลือกตั้งจากประชาชน โดยให้ข้าราชการระดับสูงจากนอกพื้นที่เข้ามาบริหารงานนั้นไม่ได้ส่งผลดีต่อการพัฒนาท้องถิ่น ทำให้การพัฒนาเป็นไปในลักษณะที่เรียกว่า “ลุ่ม ๆ ดอน ๆ” ไม่ราบรื่นสม่าเสมอ ขัดต่อหลักการกระจายอำนาจ สิ่งที่ควรทำคือควรส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอิสระในการตัดสินใจที่จะพัฒนาท้องถิ่นให้มากขึ้น ผ่องถ่ายอำนาจให้องค์กรส่วนท้องถิ่นได้ปกครองตนเองมากขึ้น ซึ่งก็คือการให้อำนาจแก่ประชาชนนั่นเอง

3. ผลการศึกษาพบว่าการที่ คสช. มีคำสั่งห้ามนักการเมืองทำกิจกรรมทางการเมือง ทำให้ันักการเมืองท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือระงับการดำเนินกิจกรรมของตนเองเพราะเกรงว่ากิจกรรมที่ทำนั้นจะขัดคำสั่งของ คสช. เมื่อนักการเมืองท้องถิ่นงดทำกิจกรรมทางการเมือง สื่อมวลชนท้องถิ่นที่ติดตามความเคลื่อนไหวของนักการเมืองท้องถิ่นจึงทำงานยากลำบากมากกว่าเดิม ดังผลการศึกษาที่พบว่าสื่อมวลชนท้องถิ่นแสดงบทบาทน้อยลง ดังคำกล่าวของสื่อมวลชนรายหนึ่งที่ว่า “ส่วนใหญ่ผู้สื่อข่าวท้องถิ่น

ภาคตะวันออกจะรู้ว่าเมื่อเจอสถานการณ์อย่างนี้จะต้องลดบทบาทของตัวเองลง นำเสนอข่าวให้อยู่ภายใต้ขอบเขตที่ คสช. กำหนด” ผลการศึกษาในประเด็นนี้สอดคล้องกับการศึกษาของ ทรวงยศ บัวเพื่อน (2559 :269) ที่ระบุว่า จากคำสั่งของ คสช. ที่จำกัดเสรีภาพการนำเสนอข่าวสารของสื่อมวลชนในประเทศไทย ทำให้สื่อมวลชนระมัดระวังการแสดงบทบาทของตนเอง เนื่องจากรับรู้ดีว่าหากไม่ปฏิบัติตามก็จะมีคามผิด จึงไม่มีสื่อมวลชนที่ขัดคำสั่งคณะรัฐประหาร

ทั้งนี้ ผลการศึกษาของทรวงยศ พบว่า สื่อมวลชนท้องถิ่นภาคตะวันออกแสดงบทบาทที่ยกย่อง สนับสนุนรัฐประหารมากกว่าการคัดค้าน สาเหตุประการสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้สื่อมวลชนจำต้องแสดงบทบาทในทิศทางเช่นนี้ เนื่องจากสื่อมวลชนท้องถิ่นบางรายถูกทหารกลุ่มหนึ่งขับรมาจอดที่หน้าบ้าน ซึ่งเป็นสำนักงานหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น จากนั้นทหารบางส่วนเดินเข้าไปถ่ายภาพสมาชิกในบ้านและสถานที่ภายในบ้าน และกำชับไม่ให้สมาชิกในบ้านเขียนข่าวต่าหนิกกองทัพ การกระทำเช่นนี้ได้ส่งผลให้ประชาชนเกิดความหวาดกลัว จำต้องปฏิบัติตามคำสั่งของทหาร กล่าวได้ว่า สื่อมวลชนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเลือกที่จะ “เซ็นเซอร์ตนเอง” (Self Sensor) โดยหลีกเลี่ยงการวิจารณ์ต่าหนิกบุคคลในกองทัพ และหลีกเลี่ยงการตำหนิผู้บริหารหน่วยงานรัฐในท้องถิ่น สอดคล้องกับการศึกษาของ รุจน์ โกมลบุตร และคณะ (2560) ที่ระบุว่า หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในจังหวัดลำปางส่วนใหญ่จะนำเสนอ “ภาพ” ความเคลื่อนไหวของนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดลำปางมากกว่าที่จะวิพากษ์วิจารณ์ในลักษณะต่าหนิกการแสดงบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

1. ผู้สนใจศึกษาในประเด็นที่เกี่ยวข้องสามารถศึกษาการนำเสนอข่าวสารของคอลัมน์นิสต์หนังสือพิมพ์รายวันในช่วงที่ คสช. ยึดอำนาจการปกครองประเทศ ศึกษาว่าคอลัมน์นิสต์หนังสือพิมพ์นำเสนอความคิดเห็นในทิศทางที่สอดคล้องกับหลักการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยมากน้อยเพียงใด โดยยึดเกณฑ์หลักการประชาธิปไตย 5 ข้อ ได้แก่ อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน เสรีภาพ ความเสมอภาค กฎหมาย และ เสี่ยงข้ามมาก เป็นตัวแปรในการศึกษา

2. ผู้สนใจศึกษาในประเด็นการนำเสนอข่าวสารของสื่อมวลชนท้องถิ่น สามารถศึกษาจากช่องทางการสื่อสารประเภทอื่นได้ เช่น ศึกษาจากเว็บไซต์ ทวิตเตอร์ ฯลฯ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กิตติ์วี เลขะกุล และ นุกูล ชื่นพัก. (2563). บทบาทหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นกับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา. *วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง*, 9(2), 136-151.
- เจนจบทิศ จารีกกลาง และ ศิวัช ศรีโศคางกุล. (2019). การแทรกแซงขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลังรัฐประหาร พ.ศ. 2557. *Veridian E-Journal, Silpakorn University*, 12 (6), 1,035-1,052.
- ดาวนภา เกตุทอง. (2563). การกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. *مجلة بحوث ودراسات*, 3 (2), 46-57.
- ทรงยศ บัวเผื่อน. (2559, 9 เมษายน). บทบาทสื่อมวลชนในยุค คสช. กับการส่งเสริมประชาธิปไตยให้ประชาชนในภาคตะวันออก. <https://dric.nrct.go.th/index.php?/Search/SearchDetail/291090>.
- รุจน์ โกมลบุตร คู่ขวัญ พกดี ชวัลพร นภางษ์ พรชนก ปรีปาน มุรินทร์ สายแสงจันทร์ วิชญา ปัญญาวรากุล สุภาวรรณ คงสุวรรณ และสิทธิกร บุญลา. (2560). การนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับบันทึกการเมืองท้องถิ่นของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นลำปาง. *วารสารศาสตร์*, 12(1), 9-23.
- เลอภพ ไสรัดน์. (2556). บทบาทสื่อมวลชนกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองไทย. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์*, 5(3), 117-129.
- วลัยลักษณ์ สมจินดา. (2560). บทบาทสื่อมวลชนของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นสยามนิวส์ (จันทบุรี) และการรับรู้ของผู้รับสาร. *นิเทศสยามปริทัศน์*. 16(21), 135-146.
- สราทิส ไพเราะ. (2559). *ผลคำวินิจฉัยของศาลต่อการกระทำปฏิวัติรัฐประหาร*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ). <https://repository.au.edu/items/50ab0e4f-872a-49f9-a6a6-7703aba115de>.
- อุมาพร สังฆะเลขา. (2565). ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการตรวจสอบประกาศและคำสั่งคณะรัฐประหารโดยองค์กรตุลาการ: ศึกษากรณีรัฐประหาร 22 พฤษภาคม 2557. *วารสารวิชาการนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ*, 10(12), 26-55.
- Bjornskov freytag and Gutmann. (2022). Coup and The Dynamics of Media Freedom. *Economic Modelling*, 116(1), 1-11.
- Jesse Owen Hearn-Branaman. (2020). The effects of coups d'état on journalists: The case of the 2014 Thai coup as both exemplary and exceptional, *Media Asia*, 47(3-4), 110-122, DOI: 10.1080/01296612.2020.1829858.